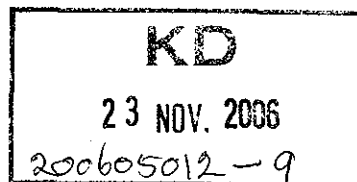

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo

Telefon 21 02 34 00

Telefaks 21 02 34 01

Besøksadresse Tollbugata 35

Kontingentkonto 8380 08 68621

Bankkonto annet 8380 08 68605

post@forskerforbundet.no

www.forskerforbundet.no

Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:200605012

Vår ref: 1055/06

Vår dato: 21.11.2006

Høring: "Sammen om Kunnskap II – Operasjonalisering av indikatorer for formidling"

Det vises til brev av 28.08.06 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende høring på rapporten *Sammen om kunnskap II – Operasjonalisering av indikatorer for formidling* fra Universitets- og høyskolerådet (UHR). Kunnskapsdepartementet har bedt om at eventuelle merknader blir sendt til departementet innen 28. november 2006.

I Generelle kommentarer

Forskerforbundet har i tidligere kommentarer til innføringen av en formidlingskomponent, understreket viktigheten av at finansieringsmodellen for universiteter og høyskoler ivaretar og honorerer formidling og populærvitenskapelig arbeid som er en vesentlig del av institusjonenes samfunnsoppdrag. Forbundet advarte imidlertid samtidig mot at å la innføringen av nye budsjettkomponenter gå på bekostning av basisbevilgningen, som må opprettholdes på minst 60% for å sikre langsiktighet og stabilitet for institusjonene.

Statsbudsjettet for de siste par årene har vist at denne advarselen var på sin plass. Størrelsen av basiskomponenten er gradvis blitt redusert, og forbundet synes det er svært bekymringsfullt at enkelte av landets fremste akademiske institusjoner får en basisfinansiering på under 50 %. En slik reduksjon av basisfinansieringen svekker bl a institusjonenes mulighet for langsiktighet og stabilitet. En finansieringsmodell basert på avlagt produksjon begrenser også muligheten for omstilling. Vi vil også minne om at innføring av nye kvantitative indikatorer heller ikke reflekterer mye av den faglige virksomheten som gjøres i komiteer, redaksjonelt arbeid eller kontaktsvirksomhet. Forbundet vil gå mot alle forslag som kan svekke basiskomponenten ytterligere. Dette gjelder også innføring av en formidlingskomponent dersom denne innføres på bekostning av basiskomponenten.

Ved innføringen av et nytt finansieringssystem i 2002-2003 ble det varslet en gjennomgang av omleggingen til et mer resultatbasert system. Forskerforbundet ber departementet vurdere en slik gjennomgang før formidlingskomponenten eventuelt blir introdusert. I mangel av en evaluering av det nåværende finansieringssystemet, må det i det minste foretas grundige simuleringer med den nye komponenten før den innføres.

Forbundet har merket seg at kunstnerisk virksomhet ikke er omfattet av forslaget og viser til opplysningene om at dette ivaretas på annen måte.

II Kommentarer til enkelte forslag

Definisjon av formidling

Forskerforbundet er enig i at definisjonen av formidling bør avgrenses til å fokusere på den brukerrettede og allmennrettede formidlingen. Men vi er usikker på om forslagene til indikatorer er dekkende for formidlingsvirksomheten ved institusjonene. For eksempel er det ikke sett nærmere på det opprinnelige forslag om nettpubliserings.

Formidling på nett er en omfattende og naturlig del av den ordinære formidlingsvirksomheten ved institusjonene, og internett er nåtidens og fremtidens hovedkanal for allmennrettet formidling. Forskerforbundet mener derfor det er uheldig at nettpubliserings ikke er med som resultatbasert indikator i den nye formidlingskomponenten. Slik sett dekker ikke de foreslåtte indikatorene en formidlingsaktivitet som det er viktig å stimulere.

I statsbudsjett for 2007 vil den delen som omhandler vitenskapelig produksjon i forskningskomponenten, gis full effekt. Med dette vil det bli et økt fokus på intern konkurranse og "tellekanter" i sektoren. Forskerforbundet etterlyser derfor incentiver som kan fremme samarbeid i forskersamfunnet som sådan. Dette gjelder incentiver som både kan stimulere til økt samarbeid mellom universiteter og høyskoler, og mellom universiteter og høyskoler og instituttsektoren. Spesielt det siste poenget, instituttsektorens fravær i en felles finansieringsmodell, bør departementet vurdere i den videre prosessen. Forskerforbundet foreslår konkret at samarbeid og kontakt med instituttsektoren om formidling, bør komme inn som en ny indikator (jf forslag til nytt finansieringssystem for instituttsektoren).

Rapportering

Forskerforbundet frykter at innføringen av en ny formidlingskomponent vil føre til økt byråkratisering og mer fokus på kvantitet enn på det kvalitative innholdet i virksomheten til institusjonene.

I de siste årene har det totale omfanget av rapporteringskrav for institusjonene økt dramatisk, og det er derfor svært viktig å lage et enkelt rapporteringssystem, som ivaretar kravene til kvalitetssikring og etterprøvbarehet. Vi er redd for at det foreliggende forslaget vil øke den samlede rapporteringen og frykter at institusjonene ikke får kompensasjon for dette merarbeidet i form av friske midler.

Indikatorer

Forskerforbundet finner det vanskelig å vurdere de foreslåtte indikatorene, før en har foretatt simuleringer for å vurdere budsjettvirkningen av disse og for å se hvordan de slår ut for de ulike institusjonstypene. Erfaringene med de eksisterende indikatorene i forskningskomponenten og utdanningskomponenten tilsier også at det kan komme endringer etter hvert. Forbundet synes det er lagt for stor vekt på kommersialiseringen ved institusjonene gjennom indikatorene omsetning og innovasjon.

Hvis vi skal ta utgangspunkt i de foreslåtte indikatorene, har vi følgende betraktninger:

Omsetning; En inkludering av randsonen vil bryte med prinsippet om at dette ikke tilhører kjernevirksomheten til institusjonene. Forskerforbundet er bekymret for den sterke betydning og fokus ekstern finansiering har fått ved institusjonene. Myndighetene har presset på for å øke den eksterne inntjeningen på bekostning av overføringer over statsbudsjettet. Dette fører til økt markedspress og markedsavhengighet. Hvis også omsetning i randsonen skal telle, kan dette

medføre en enda sterkere omdreining til "bedriftsstyring". Forskerforbundet er derfor kritisk til hvordan dette kan innvirke på institusjonens virksomhet.

Innovasjon; Forskerforbundet er enig i at det er viktig med indikatorer som kan fange opp innovasjon og nyskaping, men synes det er vanskelig å uttale seg om hvorvidt de foreslåtte indikatorene fanger opp dette på en god måte, og om de vil gi ønskede incentiver til nyskappingsarbeid.

Publikasjoner; Forskerforbundet vil på generelt grunnlag gi sin tilslutning til at denne indikatoren kan stimulere både brukerrettet og allmennrettet formidling. Indikatoren bygger på arbeidet som ble gjort i forbindelse med forskningsdokumentasjonssystemet. Forskerforbundet er opptatt av åpen og fri tilgang til forskningsresultater og publisering i "open access journals" med fagfellevurdering på like linje med tilsvarende trykte tidsskrifter. Vi mener derfor at publikasjoner som er lagt ut i åpne arkiv på nett bør få ekstra uttelling, og inkluderes i publikasjonsindikatoren.

Foredrag; Forskerforbundet vil på generelt grunnlag gi sin tilslutning til at denne indikatoren vil stimulere til formidling av forskning til aktuelle brukergrupper. Indikatoren skiller mellom fagkonferanser og vitenskapelige konferanser der kun forskere deltar.

Medier; Forskerforbundet vil på generelt grunnlag gi sin tilslutning til at denne indikatoren vil ivareta allmennrettet formidling, og vil bidra til at institusjonene når ut til mange mennesker og tar del i samfunnsdebatten.

Avslutning

Etableringen av en ny formidlingskomponent kan bidra til å rette opp den ubalanse som ble skapt ved innføringen av en forskningskomponent med hovedvekt på vitenskapelig publisering. Men Forskerforbundet er usikker på om dette forslaget til en formidlingskomponent vil rette opp skjevheter mellom ulike institusjonstyper. Formidlingskomponenten må derfor utformes med indikatorer som blir vektet på en slik måte at man sikrer like vilkår mellom de ulike institusjonstypene.

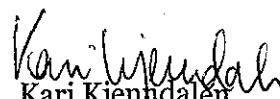
Departementet skriver i sitt høringsbrev at indikatoren knyttet til media ikke har "...noen mekanismer for å sikre kvaliteten på de bidragene som kommer inn, dvs at det er kun antallet og ikke kvaliteten på bidrag i publikumsarrangementer og massemedia som vil ha betydning". Her vil Forskerforbundet legge til at dette er det gjennomgående problemet med finansieringsmodellen; den honorerer ikke nødvendigvis kvalitativ god forskning, undervisning og formidling, men den måler først og fremst den kvantitative siden av kjerneoppgavene til institusjonene.

Forskerforbundet vil til slutt minne om at dersom myndighetene ønsker å stimulere til mer allmenn og brukerrettet formidling totalt, vil forutsetningen være at midlene ikke fordeles innenfor et "null-sum spill", men at det gis muligheter for en belønning av økt innsats samlet sett. Dersom hensikten kun er refordeling av midler mellom institusjonene, er det et spørsmål om kostnadene ved enda en ny komponent står i forhold til nytteverdien.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Kolbjørn Hagen
Leder

Kopi : UHR
Unio

Kari Kjenndalen
Generalsekretær